

LAUSUNTO ALUEHALLINTOVIIRASTOLLE VESILAIN MUKAISESTA
LUPAHAKEMUKSESTA KOSKIEN RUOPPAUSTA

530/11.01.01/2019

MELAYMP 17.09.2019 § 106

Valmistelija vs. ympäristötarkastaja Anu Rautiala:

Hakemus

xxx hakee vesilain mukaista lupaa ruoppaukselle sekä ruoppausmassojen läjittämiseen Tornion Tanskinsaaren eteläosaan. Toimenpiteet on suunniteltu kiinteistöille Alasaari (851-401-18-4) ja Suvisaari (851-401-19-21) sekä osin Tornion kaupungin omistamalle vesialueelle Lahjoitusmaa (851-401-22-2) ja Kivirannan osakaskunnan vesialueelle (851-415-876-1). Hakemuksen mukaan tarkoituksena on siistiä liettynyt ranta-alue ja mahdollistaa veneellä liikkuminen kiinteistön rantaviivan alueella. Ruoppausmassat ovat pääosin hienoa silttiä.

Hakija on toteuttanut osan ruoppauksesta ja ruoppausmassojen läjityksen jo vuonna 2017. Kyseessä olevalla hakemuksella haetaan jälkikäteen lupaa jo toteutetulle noin 7500 m³:n ruoppauksille ja massojen läjitykselle. Lisäksi nyt on tarkoitus laajentaa ruoppausalueita siten, että ruopattaisiin kahdelta alueelta noin 12 500 m³. Työt tehtäisiin kuivatyönä ja ne kestäisivät noin 5 vuorokautta. Toteutetun ja suunnitellun ruoppauksen syvyydeksi on ilmoitettu noin 2 metriä.

Hakemuksen mukaan kuivatöinä tehtävästä ruoppauksesta aiheutuu veden samentumista ja kiintoainepitoisuuden nousua, kun kaivanto yhdistetään jokeen sekä myöhemmin mahdollisesti tulvavesien huuhtelemista läjitysmassoista. Ruoppausalueen alapuolisella vesistöosuudella oletetaan syntyvän ravinnepitoisuuksien nousua. Hienojakoinen kiintoainne aiheuttaa pohjan liettymistä. Mahdolliset happamat sulfaattimaat aiheuttavat merkittävän happamoitumisriskin.

Hankkeesta ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia vedenkorkeuksiin. Ruoppauksella ei arvioida olevan vaikutuksia pääuoman virtaamiin.

Hakemuksen mukaan ruoppaushankkeesta voi seurata haitallisia vaikutuksia kalastolle ja kalastukselle. Hanke on suunniteltu toteutettavaksi vaelluskalojen kutuvaelluskauden ulkopuolella, joten ennalta arvioituna kiintoainekuormituksen ja veden samentumisesta

aiheutuvat vaikutukset vaelluskalojen nousuun jäävät vähäisiksi.

Mahdollisista sulfaattimaista voi aiheutua vesistön happamoitumista ja metallien liukenemista vesistöön. Happamuuspiikeillä ja metallikuormituksella voi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia kalastolle ja nahkiaistoukille.

Hapanta kuormitusta voi esiintyä ruoppausta myöhemminkin, jolloin happamuuspiikit voivat ajoittua lohikalojen nousun ajankohtaan. Hakemuksen mukaan suunnitellulla hankkeella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Natura-alueelle kokonaisuutena. Tosin happamien sulfaattimaat tulee huomioida suunnitellun toiminnan yhteydessä. Linnustovaikutukset arvioidaan jäävän vähäisiksi ja palautuviksi.

Tanskinsaari kuuluu lähes kokonaisuudessaan tulvariskialueeseen. Toteutettu ja suunniteltu ruoppaus- ja läjitystoiminta sijoittuvat Tornion yleiskaavassa MY ja RA-alueille. Lisäksi ruoppauksia on toteutettu ja suunniteltu SL-alueelle. Tanskinsaari sijaitsee Tornion-Muoniojoen Natura-alueen (FI1301912) sekä Tornion linnuston-suojelualueeseen (YSA120030)

Vesilain mukaisen hakemuksen keskeinen sisältö liitteineen on kokonaisuudessaan nähtävillä ympäristölautakunnan kokouksessa ja pyydettyäessä sitä ennen Tornion kaupungintalolla. Lisäksi kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat luettavissa osoitteessa www.avi.fi/lupatietopalvelu.

Maastotarkastelu

Meri-Lapin ympäristöpalvelut kävi tutustumassa hankealueeseen 5.9.2019. Hankealueella on havaittavissa edelleen vuonna 2017 tehtyjä maansiirto- ja ruoppaustoimia. Maastokäynnillä ilmeni, että hakemuksen piirustuksiin ei ole merkitty nykyistä rakennuskantaa (loma-asunto sekä kolmen ajoneuvon hallirakennus). Havaittiin lisäksi, että loma-asunnon läheltä on ilmeisesti jo nykytilanteessa mahdollista liikkua veneellä esimerkiksi pääuomaan rakennusten itä- sekä länsipuolelta. Vuonna 2017 toteutettu ruoppaus on vaikuttanut lähinnä Tanskinsaaren sisäosiin. Pääuoman rantaviivaa on kuitenkin jo tuolloin tehdyssä ruoppauksessa muutettu.

YMPÄRISTÖPÄÄLLIKÖ AAPO MÄENPÄÄ:

Meri-Lapin ympäristölautakunta antaa hakemuksesta seuraavan lausunnon aluehallintovirastolle:

Piirustuksiin ja liitekarttoihin tulee havainnollisuuden parantamiseksi lisätä olemassa olevat rakennukset sekä siirretty kulkuyhteys.

Suunniteltu ruoppaus kohdistuisi Tornion yleiskaavassa merkitylle

MY ja SL –alueille. Kaavamerkintöjen tarkoituksena on turvata ranta-alueiden maisema, ympäristö- ja luontoarvot. Kuten hakemuksesakin todetaan, Tornion-Muonionjoki on vesiluonnoltaan ja -maisemaltaan erityisen arvokas vesistö, jolla on vaelluskalojen poikastuotantoalueena ja lähes luonnontilaisena vesistönä myös kansainvälistä merkitystä.

Uusi noin 12 500 m³:n ruoppaus on käytännössä vesialueen lisäämisestä saaren eteläkärjen länsiosaan. Esimerkiksi leikkausalue 3:n suunniteltu vesisyvyys on vain yksi metri kaivussyvyyden ollessa kaksi metriä. Alue on tällä hetkellä tulvaniitty, joka oli 5.9.2019 kuivillaan. Hakemuksen ilmakuvissa ruoppausalue 3 näkyy vesialueena. Ruoppausalue 4 kohdistuu isolta osin Tornionjoen pääuoman tuntumaan laajentaen vuonna 2017 tehtyä ruoppausaluetta pohjoiseen.

Suunniteltu uusi ruoppaus muuttaisi muun muassa Tornionjoen rantaviivaa peruuttamattomasti ja tuhoaisi maisemallisesti arvokkaita rantaniittyjä. Lisäruoppaukset voivat aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia vesiluonnolle (mm. happamat sulfaattimaat, kiintoaines ja ravinteet), kun vesi pääsee huuhtomaan ruoppausalueen kaivantoa jatkuvasti. Hanke aiheuttaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia myös maisemallisiin ja ympäristöllisiin arvoihin. Näistä syistä lisäruoppauksia ei tule alueella enää toteuttaa. Hankkeella saatavaa hyötyä ei voida pitää huomattavana yleiselle edulle koituihin menetyksiin verrattuna. Varovaisuusperiaate huomioiden luvan myöntämisen edellytyksiä lisäruoppauksille ei näin ollen ole.

Aikaisempi ruoppaus (noin 7500 m³) katsotaan mahdolliseksi luvittaa jälkikäteen, mutta vesistövaikutusten tarkkailua tulee tehdä vähintään 2 kertaa vuodessa vähintään 5 vuoden ajan. Erityisesti happamien sulfaattimaiden vaikutukset tulee ottaa huomioon analyysivalikoimassa (mm. metallit). Näytteenottoa tulee tehdä myös huomattavasti lähempänä ruoppaus- ja läjityskohteita. Mikäli haitallisia vaikutuksia ilmenee, tulee ryhtyä välittömästi haittojen korjaustoihin.

MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA:

Hyväksyttiin.

LISÄTIEDOT: Ympäristöpäällikkö Aapo Mäenpää, puh.040 7555 891

TÄYTÄNTÖÖNPANO: Ei muutoksenhakua

Otteet:

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöluvat
